

Павлишин Євгеній
студент групи ППМз-51
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна
Науковий керівник: Мариненко Наталія
доктор економічних наук, професор
професор кафедри економіки на фінансів
Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя
м. Тернопіль, Україна

Yevhenii Pavlyshyn
student of the group ППМз-51
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine
Scientific supervisor: Nataliia Marynenko
Doctor of Sciences (Economics), Professor
Professor of Economics and Finance Department
Ternopil Ivan Puluj National Technical University
Ternopil, Ukraine

СУТНІСТЬ БЕЗЗБИТКОВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

THE ESSENCE OF THE ENTERPRISE'S BREAK-EVEN ANALYSIS

Виклики та загрози сьогодення (пандемія коронавірусу, повномасштабне вторгнення РФ на територію України) змушують вітчизняних суб'єктів господарювання шукати шляхи забезпечення беззбитковості господарської діяльності. Інформацію про цей господарський стан підприємства, у відповідності до якого рівень сукупних доходів та витрат підприємства рівні між собою [1], використовують для аналізу прибутковості та ризикованості підприємницької діяльності, адже це дає можливість визначити обсяг виробництва та реалізації, у відповідності до якого може бути скорочене виробництво у складних умовах розвитку господарюючого суб'єкта, без отримання збитків.

Одним із інструментів управління витратами, суть якого полягає у встановленні точки беззбитковості (проте не обмежується лише цим), є CVP-аналіз (аналіз співвідношення «витрати-обсяг-прибуток» – «cost-volume-profit») [2].

Результати розрахунку точки беззбитковості вказують на: мінімальний розмір продукції, який слід виготовити та реалізувати за визначеною ціною (точку беззбитковості виробництва), щоб здійснити покриття усіх витрат і забезпечити беззбитковий рівень діяльності підприємства; або мінімальну ціну реалізації для запланованої кількості продукції (беззбиткова ціна реалізації).

Визначення рівня беззбитковості виробничо-господарської діяльності здійснюється не після одержання збитку від необдуманих управлінських рішень, а перед реалізацією виробничого процесу з метою управління витратами виробництва та максимізації прибутковості підприємства. Слід відзначити, що визначити точку беззбитковості в процесі планування досить складно, точно це можна зробити лише на основі результатів діяльності підприємства. Тому пропонують визначати зону беззбитковості, яка забезпечує більш високу достовірність результатів дослідження [3] або точку беззбитковості за допомогою середньозваженого маржинального прибутку [4]. Недоліками CVP-аналізу вважають: поділ витрат на дві принципові групи – постійні та змінні; твердження про те, що змінні витрати на

одиницю продукції є незмінною величиною; неврахування класу витрат, які не можна однозначно ідентифікувати як прямі чи змінні; незмінність структури асортименту [2; 3].

Беззбитковість діяльності не є самоціллю підприємства [1], адже дохід і подальший прибуток у підприємства виникають при виробництві та реалізації кількості продукції понад ту, яка відповідає точці беззбитковості.

На основі інформації про той обсяг виробництва та подальшого збуту продукції, у відповідності до якого досягається прибутковість виробничо-господарських рішень, менеджери підприємства мають змогу краще орієнтуватися у ситуації та ефективніше визначати перспективи функціонування бізнесу.

Перелік використаних джерел

1. Радинський С. В., Семчук О. В. Беззбитковість підприємства: сутність та економічний зміст. *Матеріали VI Міжнародної науково-технічної конференції молодих учених та студентів «Актуальні задачі сучасних технологій»*. Тернопіль, 16-17 листопада 2017 року. С. 223–224.

2. Бабяк Н. Д., Крутоус Н. Ю. СVP-аналіз в умовах багатопродуктового виробництва як інструмент операційного контролінгу. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. Вип. 1. 2021. С. 11–19. DOI: 10.31521/2313-092X/2021-1(109)-2.

3. Чимшит С., Грабовський І. Методичні аспекти формування та оцінювання зони беззбитковості. *Галицький економічний вісник*. Том 46. № 3. 2014. С. 155–170.

4. Urchurch A. *Management Accounting: Principles & Practice*. London: Financial Times. 1998. 706 p.